

Best practise på 4 kontinenter

Folkebibliotekernes rolle og
muligheder i multikulturelle samfund

Kolding, 4. februar 2004

Præsentation

- Jens Ingemann Larsen,
- Stadsbibliotekar i Herning siden 1996
- Medlem af Bertelsmann Foundation INPL (International Network of Public Libraries)
- Medforfatter til ”Cultural Diversity. How Public Libraries Can Serve the Diversity in the Community” (rapport 2004)

Bertelsmann Foundation

- International Network of Public Libraries - INPL
- Understøtte folkebiblioteksudvikling globalt ved undersøgelse og formidling af ”best practice”
- Ca. 15 aktive deltagere fra mest udviklede bibliotekslande i løbende projektcyklus – ca. 5 forskningsrapporter i hver cyklus
- Fri download fra www.public-libraries.net

”Cultural Diversity”

- Rapport fra 2004
- Udgives på engelsk og tysk i løbet af kort tid
- Målgruppe : biblioteksledere og beslutningstagere
- En praksisorienteret tilgang til emnet
- Analyser og konklusioner i rapporten er udgangspunkt for dette oplæg i dag

Arbejdsform

- Baggrundsstudier (litteratur mv.)
- Interview med nøglepersoner og besøg på fremragende biblioteker
- Se på forskelle og ligheder mellem de bedste for at lære af dem
- Analyse af ”best practice”, generelle erfaringer – formuleret i konkluderende handlingsplan – i gang – hvordan?

Hovedoverskrifter 1

- Organisation og ledelse
 - hvem tager initiativet, eksternt/internt, ildsjæl/leder, projekt /driftsorganisation, formuleret politik / ”tilfældighed”
- Bemanding
 - ideelt reflektere brugernes diversitet, men..., sprogvanskeligheder, honorering af personlige kvalifikationer (ex: sprog) frem for formel uddannelse, uddannelsesprogrammer for medarb., frivillige?, kulturel ”fornemmelse”

Hovedoverskrifter 2

- Finansiering
 - projektpenge / driftsbevillinger, løst ansatte / faste medarbejdere, finansieringskilder (mix. lokal/national)
- Opbygning og vedligeholdelse af materialesamlinger
 - materialevalg, anskaffelse, katalogisering, materialepleje, kassation
 - sprogkunderskaber og tilgængelighed

Hovedoverskrifter 3

- Arrangementer og særlige programmer
 - arrangementer for etniske minoriteter – eller om disse?, - samarbejde med andre offentlige og private institutioner
- Hvordan kan man nå målgruppen-markedsføring
 - oversættelse af information – tilbud om direkte oversættelse ”på stedet”, information gennem målgruppens normale informationskanaler

Hovedoverskrifter 4

- Netværks- og konsortiesamarbejder
 - fælles finansiering, deling af arbejdet, bedre udnyttelse af materialer, kræver standarder
- Indretning
 - skiltning, kunst, indretning i målgruppens ”farvevalg” – eller bevidst indretning som et ”neutralt” hus for alle brugertyper?

Hovedoverskrifter 5

- Samarbejde med brugergrupper og andre lokale organisationer
 - foreninger, sociale institutioner osv.
- Gennemgang af en række konkrete bibliotekers indsats – URL'er osv.

Kan vi lære noget?

- På nogen områder er vi langt i DK:
- Netværkssamarbejder
- Indvandrerbiblioteket
- Fælles indkøb og katalogisering
- FINFO
- OSV.

Men indsatsen drives af ”ildsjæle” og projektpenge

- Behov for fokus fra biblioteksledelser
- Behov for reelle driftsbevillinger til aktiviteter, ikke ”kun” projektpenge
- Behov for at der bliver defineret klare mål og etableret handlingsplaner på de enkelte biblioteker

Hvorfor er det vigtigt?

- Alle brugergrupper har krav på den bedst mulige service inden for de givne rammer – også minoriteter
- Overordnet har lokalsamfundet gavn af at alle grupper har adgang til viden og information – og ideelt set bliver aktive deltagere i den demokratiske proces

Biblioteket – en del af samfundet

- Biblioteket er ikke en ø – men på godt og ondt en del af det omgivende samfund
- Samfundets syn på flygtninge / indvandrere /etniske minoriteter afspejles i bibliotekernes politik på området
- Byrde for skatteborgerne eller en mulig kilde til øget velstand og vækst?
- Assimilering eller kulturel diversitet?

En verden til forskel?

- Åbne heterogene samfund – kontrolleret indvandring et gode – eks. Canada – de gode biblioteker har typisk omfattende ”ESL” programmer – (English as Second Language) og meget materiale på indvandrersprog – fokus på adgang til katalogen på mange sprog – anerkendelse af af at der tales andre sprog end det officielle

To-sprogede lande

- F.eks. New Zealand med en stor oprindelig befolkning og (dele af) USA, - hvor engelsk afløses af spansk – bibliotekerne har flersprogede tilbud og arbejder bevidst med at ligestille tilbud på de forskellige sprog.
- Både national politik og behovsstyret handling ud fra de lokale forhold

Hvad så i Danmark

- Aktiviteter er (kun) på dansk – også de tilbud der målretter sig til etniske minoriteter og indvandrere – FINFO et godt eksempel – er det vedblivende holdbart?
- Samtidig er mange minoritetsgrupper dårligt fungerende i det danske samfund – dårlig uddannelse og dårlige sprogkunderskaber er centrale problemer

Kan biblioteket gøre en forskel?

- Biblioteket er en åben institution for alle – et mødested der modvirker ghettodannelse
- Hvis biblioteket udnytter sit potentiale og påtager sig en aktiv rolle på området kan dets lokale værdi og betydning forøges – også i lokale beslutningstageres vurdering!
- Så hvad kan der gøres?

Handlingsplan – checkliste 1

- Biblioteksledelsen har ansvaret og initiativet – er ledelsen ikke interesseret, sker der ikke meget på hverken kort eller langt sigt...
- Definere klare og målbare mål – strategiplanlægning – aktiviteter skal have sammenhæng med bibliotekets mål og indsatsområder

Handlingsplan – checkliste 2

- Politisk opbakning – aktiviteter (eller manglende...) på området kan være politisk kontroversielle
- Ildsjæle blandt medarbejderne skal støttes – ellers brænder de ud – intern modstand?
- Opdateret information om den lokale situation er meget vigtig – ellers kan tid og værdifulde ressourcer let være spildte

Handlingsplan – checkliste 3

- Samarbejde med brugergrupper, talsmænd osv. – kan være en måde at få viden på, men til tider problematisk – repræsentativitet?
- Lær af andre – der er ingen grund til at starte forfra hver gang... problemer og muligheder går igen fra sted til sted
- Find samarbejdspartnere lokalt og nationalt – biblioteker, institutioner

Handlingsplan – checkliste 4

- Focuser! – ikke alle problemer kan løses på en gang!
- Følg op på handlingsplanen – reformulering af mål er løbende nødvendigt ud fra opnåede erfaringer
- Afgørende: Institutionalisering af arbejdet – en del af dagligdagen – ikke et forbigående projekt med statsfinansiering...

Nogen af de bedste...! 1

- I kender de danske, så:
- **Brisbane (Australien)**
(<http://www.brisbane.qld.gov.au>)
- **Brooklyn (USA)**
(www.brooklynpubliclibrary.org)
- **Helsinki (Finland)** (www.lib.hel.fi)
- **New York (USA)** (www.nypl.org)

Nogen af de bedste...! 2

- **Queens (USA)** (www.queenslibrary.org)
- **Seattle (USA)** (www.spl.org/)
- **Stockholm (Sverige)**
(www.ssb.stockholm.se)
- **Toronto (Canada)**
(<http://www.tpl.toronto.on.ca/>)

Porten til samfundet?

- Ja. Bibliotekerne kan medvirke til at løse et vigtigt samfundsproblem
- Der findes masser af gode eksempler på biblioteker som er i gang
- Vi er nødt til at tage vores vaner, traditioner og prioriteringer op til overvejelse!
- Vi kan lære af andre!

Tak for opmærksomheden

Spørgsmål er velkomne!